

УДК81'367.622'373'23:81'372:[070(497.2)''20''
81'367.622'373'23:373.611:[070(497.2)''20''
811.163.2'373.23.43:[316.77:070''20''

*Диана Благоева**

(Институт за български език, Българска академия на науките, София)

НОВИ ДЕАНТРОПОНИМНИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ В БЪЛГАРСКИЯ МЕДИЕН ДИСКУРС

Новоречје, 2023, бр. 8.

В статията се разглеждат структурните и семантичните особености на новите деантропонимни съществителни, употребявани в езика на българските печатни медии в периода от началото на 21. век насам. Анализираните новообразувания се разпределят в четири основни групи: съществителни имена за лица, абстрактни съществителни, процесуални съществителни и съществителни с конкретно-предметна семантика. При тяхното производство се активизират словообразователни начини и модели както от системното, така и от асистемното словообразуване. В ролята на мотивиращи основи влизат антропоними (най-често фамилии, в по-редки случаи – също лични имена, прозвища, хипокористики, комбинации от лично име и фамилия), свързани със знакови за съответния период личности главно от областта на политиката, правораздаването, попкултурата, спорта, както и някои други сфери на обществения живот. Голяма част от новите деантропонимни съществителни са оказионализми, имат единични или редки срещания. Употребата им обикновено е ограничена във времето. Много от тях бързо губят актуалност, други преминават към сферата на хронизмите и историзмите. Деантропонимните новообразувания в много случаи са резултат от лингвокреативност и езикова игра и са носители на подчертана експресия. Тяхната употреба нерядко цели да се внуши негативно отношение към личности с определена позиция и роля в обществения живот и във връзка с това граничи с проявите на езикова манипулация и езикова агресия.

Ключови думи: словообразуване, неологизми, деантропонимни съществителни, медиен дискурс, български език.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Според наблюденията на редица езиковеди (вж. Бонджолова 2002, 2017, 2018; Трифонова 2006; Аврамова 2011а, 2011б, 2012а, 2012б; Благоева 2007, 2012; Лукова, Ватева 2019 и др.) една от характерните прояви на динамиката в българския език през последните десетилетия е активизирането на словообразователните възможности на антропонимите, водещо до появата на редица новообразувания, мотивирани от домашни или чужди собствени имена на лица. Сходни процеси протичат и в другите славянски езици (вж. например Оташевић 2020 и цитираната там литература), което дава основание да се говори за засилена персонализация на славянското словообразуване в съвременния период (според тезата на Е. Земская 1997).

Ядрото на деантропонимната лексика се изгражда от субстантивните новообразувания и именно към тях ще насочим вниманието тук. Цел на изследването е да се проследят структурните и семантичните особености на най-новите деантропонимни съществителни в българския медиен курс. Наблюденията покриват периода от началото на ХХІ век насам. Материалът за изследването е извлечен от електронен архив с текстове от различни печатни медии. Интересът към този тип източници е провокиран от това, че езикът на медиите е генератор на множество словообразователни иновации, част от които са с потенциал да окажат влияние и върху общоупотребимата лексика.

2. ТИПОВЕ ДЕАНТРОПОНИМНИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ

Деантропонимните субстантивни новообразувания се разпределят в четири основни групи: съществителни имена за лица, абстрактни съществителни, процесуални съществителни и съществителни с конкретно-предметна семантика. В ролята на мотивираща дума влизат най-често фамилни имена на български или чуждестранни политически или обществени дейци (Бонджолова 2002; Благоева 2007; Цонева 2010; Аврамова 2011; Парзулова 2015; Симеонова 2016), а също – на писатели и журналисти, музикални изпълнители, спортисти, представители на криминалния свят, както и други фигури от съвременността или миналото, ползващи се (в една или друга степен) с известност в обществото: *лукановизъм*, мотивирано от Андрей Луканов, *вазовоцентризм* – от Иван Вазов, *Боршошгейт* – от Мирослав Боршош, *антистоичковист* – от Христо Стоичков, *ердоганизация* – от Реджеп Ердоган, *макронист* – от Еманюел Макрон, *тръмповщина*

– от Доналд Тръмп.¹ В по-редки случаи мотивиращата основа е лично име: *бойковизъм*₁, *бойковизъм*₂, *антибойковизъм* – от Бойко Борисов, *жоржовизация* – от Жорж Ганчев; псевдоним: *азисовци* – от Азис, псевдоним на В. Боянов; прозвище: *татовизъм* – от Тато, прозвище на Т. Живков, *бокоцентризм* – от Боко, прозвище на Б. Борисов, *галевизация* – от Братя Галеви (прозвище на Пл. Галев и А. Христов); хипокористика: *цецовизъм* от Цецо, умалително от Цветан Цветанов; или пък комбинация от лично и фамилно име (*бойкоборисовизъм* – от Бойко Борисов, *билгейтсовци* – от Бил Гейтс) или лично име и прозвище (*мишошамаровци* – от Мишо Шамара).² Мотивираните от лични имена, прозвища и хипокористики деривати са силно експресивно маркирани и изразяват фамилиарност, често съчетана с отсянка на пренебрежителност.

2.1. Деантропонимни съществителни имена за лица

В тази група преобладават дериватите, назоваващи привърженици, последователи на лицето, чието собствено име изпълнява функцията на мотивираща основа. При производството на тези деривати най-продуктивен е интернационалният суфикс *-ист*³, като мотиватор в случая обикно-

¹ Срв. примерите: *Определяте днешното време като модел на „разпадация се лукановизъм“*. Земя, 2014, бр. 108; *Между края на литературноцентризма на българската култура и все отлагания край на вазоцентризма*. Литературен вестник, 2014, бр. 20; *Воденият от Пената „Б“ отбор, запълнен предимно с „антистоичковисти“*, излиза в контролен мач срещу Китай днес. 7 дни спорт, 2005, бр. 4152; *„Боршоигейт“ е вече в съда, дойдоха и нови обвинения*. Земя, 2017, бр. 191; *Процесът на „ердоганизация“ на Турция продължава...* Нова зора, 2018, бр. 29; *Чолоши оглави парламентарната група на макронистите в Европарламента*. Дума, 2019, бр. 119.

² *В момента единствено властта и бойковизмът са по-силните каузи от антибойковизма*. Банкеръ, 2012, бр. 28; *Как да не се говори за жоржовизация на синята демокрация?* Кеш, 2003, бр. 46; *При пълния провал на татовизма ДС проведе най-успешната си политическа акция*. Правен свят, 2010, бр. 1; *Барекцентризмът повтаря бокоцентризма*. Банкеръ, 2014, бр. 22; *Това е третият скандал в последните месеци, в който вътрешното министерство гледа отстрани, защото обвинителите съзнателно ги игнорират заради съмнения за пристрастност и „цецовизъм“*. Преса, 2013, бр. 132; *Простото говорене е чалга – то е бойкоборисовизъм*. Литературен вестник, 2007, бр. 22; *Ако ЕС иска да насърчи своите собствени билгейтсовци, трябва да улесни достъпа до финансиране за предприемачите*. Капитал, 2005, бр. 3; *Нямаше азисовци, мишошамаровци, вулгарни чалгаджии и преуспяващи простаци*. Стандарт, 2004, бр. 4212.

³ Суфиксът *-ист* има дълга история в българския език. Според Л. Ванков тя започва около средата на 40-те години на XIX в., когато са регистрирани най-ранните (първоначално – основно заети, впоследствие – и образувани на домашна почва) съществителни с този формант, включително такива с интересуващата ни тук семантика (Ванков 1973: 25). Суфиксът продължава да показва висока продуктивност и в съвременния период (Аврамова 2003).

вено е фамилно име: *гешевист* – от Ив. Гешев, *радевист* – от Р. Радев, *станишевист* – от С. Станишев, *първановист* – от Г. Първанов, *куневист* – от М. Кунева, *дянковист* – от С. Дянков, *цветановист* – от Цв. Цветанов, *ниновист* – от К. Нинова, *сидеровист* – от В. Сидеров, *филчевист* – от Н. Филчев, *божковист* от В. Божков.⁴ Такива съществителни се образуват активно и от чужди по произход антропоними, като понякога е трудно да се установи дали съответното съществително е образувано на българска почва, или е заето и адаптирано от друг език: *берлусконист* – от С. Берлускони, *блеърист* – от Т. Блеър, *клинтънист* – от Б. Клинтън, *путинист* – от Вл. Путин, *саркозист* – от Н. Саркози, *тръмпиист* – от Д. Тръмп.⁵ В някои случаи суфиксацията е придружена със съкращаване на произвеждащата основа: *юхновист* от Ив. Юхновски, *чавист* от У. Чавес.⁶

По-ограничена е употребата на разширените варианти на суфикса -овист, -евист, -инист, които се прибавят най-често към мотивираща основа – лично име: *бойковист* – от Бойко Борисов, *сергеевист* – от Сергей Станишев, *бранковист* – от Бранко Цървенковски; прозвище: *боковист* – от Боко, прозвище на Б. Борисов; хипокористика: *цецовист* – от Цецо, умалително от Цветан (Цветанов), *надкинист* – от Надка, умалително от Надежда (Михайлова); и в по-редки случаи – фамилия: *догановист* от А. Доган.⁷

⁴ Верните *гешевисти* най-сетне се престашиха вчера да разгледат по същество исканията за предсрочно освобождаване на своя патрон. Дума, 2022, бр. 131; В БСП разделението не е на леви и на социалдемократи, на *първановисти* и *станишевисти*, а на такива, които живеят на жълтите павета, и на такива, които знаят как мислят и какво искат техните избиратели. Земя, 2013, бр. 206; *Ниновисти* ритат против Радев. 19 минути, 2021, бр. 2677; Някои от министрите трудно може да бъдат причислени изцяло към „*бойковистите*“ или „*дянковистите*“, но преобладаващите мнения ги слагат в един от двата лагера. Тема, 2011, бр. 14; Още един от т.нар. „*филчевисти*“ е натирен от съдебната система. Банкеръ, 2007, бр. 51; „Аз не съм *божковист*, не съм *радевист*, аз съм просто човек“... Дума, 2020, бр. 159.

⁵ Неговите [на С. Берлускони] привърженици са „*берлусконисти*“, а горещите поддръжници на идеите му – „*берлусконизирани*“. Стандарт, 2005, бр. 4629; Описва себе си [М. Валс] като „*блеърист*“ (последовател на Тони Блеър) и „*клинтънист*“ (на Бил Клинтън). Банкеръ, 2014, бр. 14; И ако някой пристъпи да разкрие истини и да предприеме критика, го квалифицират като комунист, син на Кремъл, *путинист* и др. Земя, 2021, бр. 83; „Силната десница“ изтъква „гордостта да бъдеш *саркозист*“. Дума, 2012, бр. 266; Синтезирайки портрета на гласоподадите за Тръмп (*тръмпиистите*), си спомних, че вече съм чел за тях, но тогава не съм им обърнал достатъчно внимание. Култура, 2016, бр. 42.

⁶ Отявлените *юхновисти* и кендеровисти не си говорят. Тема, 2008, бр. 8; Практически всички губернатори са „*чависти*“ и ще поставят спънки на местно равнище пред промяната на политиката на починалия лидер. Земя, 2013, бр. 60.

⁷ Почти уличният протест на *бойковистите* се надигна с нова сила. Банкеръ, 2013, бр. 49; Това беше политическа ликвидация на Заев от разочарованите *бранковисти*.

Основната част от разглеждания тип деривати са производни от имена на политически дейци и се отнасят към общественно-политическата лексика (Цонева 2010; Благоева 2011; Симеонова 2016). По-рядко се срещат образувания, произведени от собствените имена на културни дейци, писатели, учени и др.: *морфовист* – от Ал. Морфов, *камбаревист* – от Ст. Камбарев, *райновист* – от Н. Райнов, *юхновист*, *кендеровист* – от П. Кендеров.⁸

Суфиксът *-ист* участва и в изграждането на композиционно-суфиксални съществителни с разглежданото значение: *бойкоборисовист* – от Бойко Борисов, *раданкъневист* – от Радан Кънев, *пламенюруквист* – от Пламен Юруков, *мартиндимитровист* – от Мартин Димитров.⁹

По-ограничена роля в създаването на нови деантропонимни съществителни от тази категория имат суфиксите *-ец*: *путинец* – от Вл. Путин, *медведевец* от Д. Медведев; *-(и)анец*: *меркелианец* – от А. Меркел, *саркозианец* – от Н. Саркози; *-ак*: *костовак* – от Ив. Костов; *-(ич)ар*: *костовичар* от Ив. Костов; *-джиј(а)*: *тръмпаджия* – от Д. Тръмп.¹⁰

Откроява се немногобройна група оказинални образувания, оформени със суфикса *-к-* (при част от тях – със съкращаване на основата), които са със значение ‘лице от кръга приближени на политическия деец, чието име е мотиватор на деривата’: *панайотка* – от Пл. Панайотов (със съкращаване на мотивиращата основа), *миленка* – от Милен Велчев, *путинка*

сти. Дума, 2021, бр. 211; *Да чакаме извинение от боковистите* – едва ли. Българска армия, 2016, бр. 39; *След писанията на „достойните џецовисти“* вчера главният прокурор се оказа с удвоена охрана. Дума, 2013, бр. 112; *Софт сините надкинисти* пак са плътно по стълките на хард сините костовисти. Сега, 2005, бр. 76; *В парламента се събра мнозинство от социалисти и либерали догановисти*. Земеделско знаме, 2014, бр. 1.

⁸ *Морфов харчи много пари за своите постановки, но му ги даваме с радост, защото резултатът си заслужава. Цяло съсловие „морфовисти“ го преследва в Санкт Петербург*. Класа, 2008, бр. 252; *Някой би казал: да, но има много дъновисти и малко райновисти*. Литературен вестник, 2007, бр. 22.

⁹ *Трябва ли ни нов Стефан Стамболов. А-а-а, трябва ни зер, как да не ни трябва! – ще ревнат загорелите бойковисти, раданкъневисти, куневисти и прочие реформисти*. Дума, 2014, бр. 32; *Уталожиха ли се страстите в СДС? Има ли още разделение на пламенюруквисти и мартиндимитровисти?* Банкеръ, 2009, бр. 38.

¹⁰ *Някои се самоопределят като „медведевци“, а други – като „путинци“*. Русия днес, 2012, бр. бр. 18; *Това е мъдростта на меркелианците и саркозианците и на всички тези, които сега търсят от данъкоплатците отговорност, към която би трябвало да привлекат мошениците, които са извършили престъпленията*. Понеделник, 2011, бр. 11–12; *Ето, господа костоваци и посткостоваци, резултатът от приватизацията*. Дума, 2015, бр. 60; *Днес само костовичарите си вярват, че при тяхното управление България ще стане Швейцария*. Сега, 2001, бр. 23; *Почти е сигурно, че ако Тръмп действително изпълни намеренията си за промяна в американската политика, същите хора у нас ще станат първи „тръмпаджии“*. Слово плюс, 2016, бр. 49–50.

– от Вл. Путин.¹¹ Те се употребяват обикновено в плурална форма и са подчертано експресивно маркирани поради нетипичната употреба на суфикса извън кръга на феминативите.

Много активно в оказионалното словообразуване е произвеждането на съществителни *pluralia tantum* със суфикс *-ц(и)* и мотивираща основа – фамилно (по-рядко – собствено) име, които означават „множество, съставено от лицето, означено с произвеждащото собствено име, и лицата, които принадлежат към неговото обкръжение“ (Аврамова 2011б: 113). Цв. Аврамова ги разглежда като особен тип апелативи, които „представяват по-сложни в семантично отношение субстантивни единици, които са близки до *nomina similitiva* и *nomina pertinentia*, но за разлика от тях не означават само лицата, които приличат (по определени качества, поведение и др.) на лицето, означено с мотивиращото собствено име (каквито са *nomina similitiva*), или субектите, които принадлежат към обкръжението на лицето, назовано с мотивиращото име (*nomina pertinentia*). Контекстът на употреба и познанията на по-образования читател за обозначаващата извънезикова действителност ясно показват, че тези единици назовават и лицето, което е обект на сравнение, т.е. лицето, означено с мотивиращото собствено име“ (Аврамова 2011б: 113). Тук се отнасят образувания като: *барековци* – от Н. Бареков, *кошлуковци* – от Е. Кошлуков, *сидеровци* – от В. Сидеров, *станишевци* – от С. Станишев, *първановци* – от Г. Първанов, *костовци* – от Ив. Костов.¹² Отбелязват се и разширени форми на суфикса: *-овц(и)*, *-евц(и)*: *елциновци* – от Б. Елцин, *бойковци* – от Бойко Борисов, *алгафариевци* – от Н. Алгафари.¹³ Активно се образуват и композиционно-суфиксални съществителни със суфикс *-ц(и)*, *-овц(и)*, *-евц(и)* от лично и фамилно име: *деляндобревци* – от Делян Добрев, *димитърглавчевци* – от

¹¹ Това е реалната държавна власт, за която се борят помежду си „панайотките“ и „миленките“. Тема 2007, бр. 49; *Нас непрекъснато ни наричат предатели, руبلادжии и путинки*. Дума, 2016, бр. 116.

¹² Този тип образувания често се срещат изписани с главна буква, което е отстъпление от правописните правила. В примерите е запазен оригиналният правопис. *Може би спасението е в новото поколение журналисти? Тези млади амбициозни Барековци, които не живеят със сенки от миналото*. Дума, 2009, бр. 287; *Иначе МОМН пусна хайки да проверяват... протестиращите и кошлуковци да ги оплюват*. Дума, 2012, бр. 293; *Алчни сидеровци провокират страховете на хората и ги настройват срещу бежанците... Земеделско знаме*, 2015, бр. 8; *И ако има изгодна сделка, може да направят държавата и федерация, колко му е. Никакви Станишевци, никакви Първановци, никакви Костовци и Бойковци няма да могат да спрат този процес*. Правен свят, 2009, бр. 6.

¹³ Но не може да не го гневи поведението на горбачовци и елциновци и други като тях, които правят кариера, за да навредят на партията. Дума, 2007, бр. 152.

Димитър Главчев, *цветанцветановци* – от Цветан Цветанов, *билгейтсовци* и др.¹⁴

Деантропонимните съществителни от разглеждания тип обикновено са експресивно маркирани и са свързани в повечето случаи с изразяване на отрицателна оценка. С подчертана експресивност се отличават образувания, изградени чрез съчетаване на фамилията на няколко различни лица, срв. *дайновкръстеврайчевци* – от Е. Дайнов, Ив. Кръстев, А. Райчев. Прибавяне на суфикс *-ц(и)* към фамилията (или името и фамилията) на лица жени също поражда засилена експресивност: *татянидончевци* – от Татяна Дончева.¹⁵

Активно се образуват okazjiонализми от среден род със суфикс *-че* от фамилия или (по-рядко) лично име или комбинация от лично име и фамилия. Те се употребяват обикновено в плурална форма и се доближават по словообразователното си значение до дериватите със суфикс *-ц(и)*: *борисовчета* – от Б. Борисов, *бойкоборисовчета* – от Бойко Борисов, *сидеровчета* – от В. Сидеров.¹⁶ Употребата на умалителен суфикс в подобна функция обуславя подчертаната експресивност на разглеждания тип деантропонимни образувания, които в повечето случаи носят отсянка на пренебрежителност. По-ограничено се образуват сходни по значение деантропонимни с феминалния суфикс *-к-*: *бетинажотевки*.¹⁷ Тези образувания също имат okazjiонален характер и са силно експресивно маркирани.

Сравнително активно е образуването на префиксално-суфиксални деантропонимни съществителни за лица с префикси *анти-* или *про-* и суфикс *-ист* или *-ец*, означаващи съответно ‘противник на лицето, чието собствено име е мотивираща основа’ и ‘привърженик на лицето, чието собствено име е мотивираща основа’: *антимозерист* – от А. Мозер, *антибойковист*, *пробойковист* – от Бойко Борисов, *антининовист*, *прониновист* – от К. Нинова, *антисаркозист* – от Н. Саркози, *антипутинист*, *ан-*

¹⁴ Те [изявите на премиера] са планирани, за да се изгради за пред обществото образът на ръководител, извисил се над всякакви там суджуци, НДС-та, телени огради, дялндобревци, димитърглавчевци и други такива *цветанцветановци*. Дума, 2017, бр. 241.

¹⁵ *Татянидончевци* има много в парламента. Новинар, 2007, бр. 54.

¹⁶ Има още два аргумента, с които много успешно, но напълно демагогски боравят *Борисовчетата*. Дума, 2012, бр. 242; *Сидеровчетата* ореваха орталъка, за да си уреждат следващите депутатски мандати. Литературен вестник, 2013, бр. 14;

¹⁷ Преторианската гвардия на гешевци, цацаровци, иванивановци, *бетинажотевки* и т. н. се е изправила като Берлинска стена срещу всеки опит за разобличаване на Шайката. Земя, 2021, бр. 244.

типутинец, пропутинец – от Вл. Путин, античавист – от У. Чавес, антистоичковец – от Хр. Стоичков, прокостовист – от Ив. Костов.¹⁸

Известна продуктивност в производството на нови деантропонимни названия за лица показват и суфиксоидите *-ман*, *-люб*, *-фил*, *-фоб*, *-оид*, *-вед*. Мотивираща основа в такива образувания обикновено е лично или фамилно име: *орбаноман*, *орбанолуб* – от В. Орбан, *боколюб* – от Боко, прозвище на Б. Борисов, *камбарофил* – от Ст. Камбарев (със съкращаване на основата), *обамафил* от Б. Обама, *меркелофил*, *меркелофоб* – от А. Меркел, *путинофил*, *путинофоб*, *путиновед* – от Вл. Путин, *байдънофил* – от Дж. Байдън, *макронофил* – от Е. Макрон, *соросоид* – от Дж. Сорос, *бойковед* – от Бойко Борисов, *клинтъновед* – от Б. Клинтън.¹⁹

¹⁸ В началото на седмицата мозеристи и **антимозеристи** влязоха в конфликт за партийната си централа на пл. „Славейков“, след като малко преди това официално се разцепиха на две фракции. Капитал, 2006, бр. 21; **Антибойковисти** дадоха заявка за нова коалиция след вота наесен. 19 минути, 2017, бр. 1923; Макар племенникът на бившия президент да не клони към леви убеждения, назначението загатва откритост към определени среди, които се числят към **антисаркозистите**. Дума, 2009, бр. 148; А сега в САЩ не само не се притесняват от размахания пръст на нашите **антипутинисти**, но и превръщат вината на щатската политика за трагедията в Ирак и региона в основна тема на поредната президентска кампания. Дума, 2015, бр. 193; Анализаторът Луис Висенте Леон беше предупредил за „разрушителен сценарий“ за **античавистите**, тъй като на регионалните избори „нямало да има нито масово въздържане от гласуване“. Земя, 2018, бр. 1; Третата комерсиална експедиция в Китай, на т.нар. **антистоичковци**, ще донесе още около \$20 000. Монитор, 2005, бр. 2395; Надявам се да има достатъчно кандидати и в тази кампания да не стане като предишната – да се разделим на **про** и **анти**ниновисти. Дума, 2021, бр. 226; Това са слова от страстната реч на блогъра **антипутинец** и борец с корупцията Алексей Навални. Тема, 2011, бр. 49; Картинката става твърде сложна. Твърде сложна, без да се имат предвид различните партии и движения, които сформираха бивши седесари, обявени от експартийците си за **прокостовисти** или **пробойковисти**. Дума, 2008, бр. 139; Самата идея, че който не е антируски настроен е „**пропутинец**“, е спекулативна. Стандарт, 2015, бр. 7968.

¹⁹ Г. М., **боколюб**, **орбанолуб**, левскар, бивш конституционен съдия: В момента завършвам една малка книжка за Виктор Орбан. Написах я с много голяма любов, тъй като съм **орбаноман** още от 1989 година. Сега, 10.06.2019; Кремена Димитрова обяснява причината с присъствието си на репетицията на „Три сестри“ в театър „София“ през 90-те, преобърнала живота ѝ. Оттогава тя е открит „камбаревист“ (или може би „камбарофил“?). Тема, 2008, бр. 7; Ако нечи представи за политиката са малко различни, противоположната страна, която смята себе си за либерална, започва веднага да го громи като популист, расист, ксенофоб и „**путинофил**“. Култура, 2018, бр. 16; Независимо от това кой какъв е – еврофил, **байдънофил**, украинофил или набързо пребоядисан русофоб, всички, убедени в правотата на наложеното господстващо мнение, би следвало да се запитат как се докарахме до това състояние да ни прожектират единствената истина? Дума, 2022, бр. 177; Оптимизмът на **макронофилите** е оправдан. Дума, 2017, бр. 79; Нашите апологети на все по-отричаната бежанска политика обаче предпочитат да ни делят на **меркелофоби** и **меркелофили**. Дума, 2016, 206; Казвали сте, че сте русофил, но **путинофоб**. Стандарт, 2014, бр. 7780; Умно бе решението на

Срещат се, макар и ограничено, различни типове сложни деантропонимни съществителни за назоваване на лица: *бойколюбец* – от **Бойко** Борисов, *путинолюбец*, *путинолизец* – от Вл. Путин, *меркеломразец* – от А. Меркел.²⁰

2.2. Абстрактни деантропонимни съществителни

Образуват се обикновено със суфиксите *-изъм*, *-щин(а)*. Деантропонимните новообразувания със суфикса *-изъм* назовават най-често създадени от съответно лице политически течения и доктрини или характерен за съответно лице стил на управление. Такива названия се образуват еднакво активно както от родни, така и от чужди антропоними: *станишевизъм* – от С. Станишев, *бойковизъм*, *тръмпизъм* – от Д. Тръмп, *берлусконизъм* – от С. Берлускони, *саркозизъм* – от Н. Саркози, *оландизъм* – от Фр. Оланд, *блеъризъм* – от Т. Блеър, *камерънизъм* – от Дж. Камерън, *меркелизъм* – от А. Меркел.²¹

Част от деантропонимите съществителни със суфикс *-изъм* (по-рядко – с разширената му форма *-овизъм*) означават характерен стил на действие, поведение на познати в обществото лица, срв. *догановизъм* – от А.

американците да изберат Тръмп. Той ще ограничи влиянието на Сорос и соросоидите. Стандарт, 2016, бр. 8568; *Всички позитивно настроени бойковеди изтъкват невероятния първичен инстинкт, който досега е предпазвал бившия топ полицаи и настоящ премиер от грозящите го опасности.* Дума, 2011, бр. 281; *Разговор между изобличения путиновец П. В. и един неорганизиран тръмпист – В. В., излъчен по програма „Хоризонт“ на БНР.* Нова зора, 2019, бр. 8; *Какво сега ще правят клиентъновеците, които управляват страната.* Дума, 2016, бр. 265.

²⁰ *Бойколюбецът* заминава за Нова Зеландия. Дума, 2016, бр. 270; *В Москва група ентузиаста путинолюбци от 2000 г. издава вестник „Президент на третото хилядолетие“.* Литературен вестник, 2022, бр. 42; *Това е моралът на този човек. Нашите путинолизци са същите.* Култура, 2014, бр. 33; *Представянето на българите като меркеломразци не е плод на интелектуално прозрение.* Дума, 2016, бр. 206.

²¹ *Той [Тръмп] е изразител на обективни противоречия, които не само няма да бъдат решени от Байдън, но допълнително ще се засилят и това ще води до нов възход на духа на Тръмп или на тръмпизма.* Земя, 2020, бр. 214; *Берлусконизмът, разбира се, не е фашизъм, но той е и на хиляди километри от ефикасната социалдемократия.* Култура, 2011, бр. 11; *Социолозите показват на левия народ, възправен срещу саркозизма и разочарован от оландизма, защо навсякъде във Франция „богатите стават все по-богати, а бедните – все по-бедни“.* Култура, 2015, бр. 40; *Дошло е времето да се мисли за други решения. Берлин и меркелизъмът претендират, че няма такива, но е лесно да се докаже обратното.* Дума, 2013, бр. 128; *Ето с този станишевизъм – комбинация на голи лозунги, ефектен (но неефективен) пиар и отстояване на личния интерес, Станишев и обкръжението му 13 години съсипаха БСП.* Земя, 2015, бр. 22.

Доган, *вуцовизъм* от Ив. Вуцов.²² Образуваните с този суфикс съществителни може да означават и характерни за съответно лице изрази или постъпки: *биолчевизъм* – от Б. Биолчев, *славковизъм* – от Ив. Славков, *първановизъм* – от Г. Първанов, *бойковизъм*₂. В този случай преобладава употребата им в множествено число.²³

Суфиксът *-изъм* участва също така в оформянето на префиксално-суфиксални деривати: *антипутинизъм* – от Вл. Путин, *антитръмпиизъм* – от Д. Тръмп, *антиберлусконизъм* – от С. Берлускони, *антиердоганизъм* – от Р. Ердоган, както и на композиционно-суфиксални образувания, включващи лично и фамилно име: *божидардимитровизъм* – от Божидар Димитров, *бойкоборисовизъм*, или комбинация от фамилни имена на различни личности: *саркоберлусконизъм* – от Н. Саркози и С. Берлускони.²⁴

Абстрактните съществителни със суфикс *-щин(а)* означават отрицателно качество или проява, поведение, характерни за лицето, означено с мотивиращото име. Образуват се от фамилни или (по-рядко) лични имена от домашен или чужд произход: *първановщина* – от Г. Първанов, *сидеровщина* – от В. Сидеров, *цветановщина* – от Цв. Цветанов, *дянковщина* – от С. Дянков, *гешевицина* – от Ив. Гешев, *караянчевицина* – от Цв. Караянчева, *вигеницина* – от Кр. Вигенин, *мангърловицина* – от А. Мангърров, *тръмпицина* – от Д. Тръмп, *орбаницина* – от В. Орбан.²⁵ Срещат се и деривати с

²² *Вуцовизмът* може да роди всевъзможни схеми, в които всеки един резултат на „сините“, дори и постигнат с честна игра на терена, пак да поражеда съмнения. Класа, 2008, бр. 203

²³ *Отбрани славковизми*. Тема, 2011, бр. 18; *Татяна Дончева, напуснала протестно БСП, като лидер на „Движение 21“ произведе един великолепен първановизъм: „Нашите проблеми нямат ляв или десен характер“*. Дума, 2015, бр. 43; *Няма комисии, няма пленарни зали, няма министерски изцепки и гафове, няма дори лапсуси и бойковизми двайсетина дни...* Дума, 2010, бр. 171.

²⁴ – *Има ли в избора да наградят теб и Pussy Riot признаци на световен антипутинизъм, или само у нас така се възприема?* Литературен вестник, 2015, бр. 15; *Един от последните шедьоври на радикалния антитръмпиизъм бе отключването на държавния глава от социалните мрежи*. Дума, 2021, бр. 7; *Велтрони имаше нужда от достоен противник, той не искаше да изгради кампанията си върху антиберлусконизма, тъй като и неговата цел е система с две големи партии*. Дума, 2008, бр. 90; *Продължава опитът да се подклажда „нов политически гняв“ срещу турския президент, като тези три елемента се комбинират с антиердоганизма на политическата опозиция*. Земя, 2023, бр. 36; *Това е една литературоведска книга, която може да се чете и от хора извън професионалната общност стига да не са безнадеждно заразени с божидардимитровизъм*. Капитал, 2007, бр. 2; *Саркоберлусконизмът, финалната криза?* Дума, 2011, бр. 287.

²⁵ „*Първановицината*“ за създаване на частни партии се отразява зле на политическия живот. Дума, 2015, бр. 50. *Те се заеха да ликвидират следствието, а не причината. И с това си поведение станаха близнаци на сидеровицината*. Политика, 2006, бр. 107; *Независимият депутат Св. Т. е склонен да мисли за завръщането си в групата, ако тя се раздели с „цветановицината“*. Преса, 2014, бр. 43; *Правителството на Орешиар-*

разширените варианти на суфикса *-овцин(а)*, *-евцин(а)*: *бойковицина* – от Бойко Борисов, *тръмповщина* – от Д. Трџмџ, *путиновицина* – от Вл. Путин, *батевицина* – от Батето, прозвище на Ив. Славков, както и композиционно-суфиксални образувания, изградени обикновено от лично име и фамилия: *евгенидайновицина* – от Евгений Дайнов, *воленсидеровицина* – от В. Сидеров, *методиандревицина* – от Методи Андреев, *татянадончевицина* – от Татяна Дончева, *георгипървановицина* – от Георги Първанов.²⁶

Известна продуктивност при образуването на нови абстрактни деантропонимни съществителни, включително сложни, показват също суфиксите *-(в)иад(а)*, *-иан(а)*: *макрониада* – от Е. Макрон, *путиниада*, *путиниана* – от Вл. Путин, *бойкоборисовиада* – от Бойко Борисов.²⁷ Продуктивен е и суфиксоидът *-гейт*²⁸: *Яневагейт* – от Вл. Янева, *Овчаровгейт* – от Р. Овчаров, *Будагейт* – от Буда, прозвище на Б. Борисов, *Филчевгейт* – от Н. Филчев, *Рашковгейт* – от Б. Рашков.²⁹

ски обяви край на „*дянковицината*“, смело вдигна дефицита и взе нов дълг. Стандарт, 2015, бр. 7922; *Гешевицината* бе част от криворазбрания управленски стил на ГЕРБ. Дума, 2022, бр. 5; „Убедени сме, че Караянчева и *караянчевицината* нямат място в политиката“, заяви той. Дума, 2020, бр. 197; *Да се борят против вигениницината* сред БСП. Земя, 2015, бр. 27; *Държавата ни е длъжна да има нужния респект и грижа към тях [пенсионерите], а не да ги унижава и обижда с „мангъровицини“*. Земя, 2020, бр. 83. *Инициативата може да се види като протест и борба срещу тръмпицината*. Култура, 2018, бр. 5.

²⁶ *Насъскват Брендо срещу Румен? Прилича на бойковицина*. Стандарт, 2008, бр. 5659; *Такива са корените на „тръмповицината“ в САЩ*. Понеделник, 2017, бр. 1–2; *Орбаницината и путиновицината* обаче отричат многообразието. Култура, 2016, бр. 14; *Залива ни една евгенидайновицина*, размахваща плашилото на „беларуски и узбекистански режими“. Дума, 2008, бр. 248; *Българското публично пространство ще продължава да се насища с воленсидеровицина*, раждаща само омерзение и противопоставяния. Демократически преглед, 2002, бр. 49; *Категорично се противопоставяме на неспособания опит на група новоизлюпени демократи и политици да наложат „методиандревицината“* като норма за отношение към новата история на България. Дума, 2016, бр. 286; *Татянадончевицината* държи в мъртва хватка парламента. Новинар, 2007, бр. 54; *В света на георгипървановицината* това да си последователен, е вид догматизъм. Понеделник, 2016, бр. 3–4.

²⁷ *Група неосъзнати и недобросъвестни граждани решили, моля ви се, да протестират срещу самия Путин и насрочили протеста си на старта на самата Путиниада*. Литературен вестник, 2008, бр. 1; *В МВР вместо битката с престъпността на мода пак дойде Бойко-Борисовиадата*. Кеш, 2004, бр. 45.

²⁸ За този нов суфиксоид в българския език вж. по-подробно Аврамова 2003: 181.

²⁹ *От партията днес ще поискат оставката му [на правосъдния министър] заради спекулацията с Яневагейт*, оттеклала чак до Брюксел. 19 минути, 2015, бр. 1634; *Миналата година пак около разговорите за приватизация на холдинга избухна „Овчаровгейт“*. Капитал, 2008, бр. 14; *Б. от своя страна определи „Будагейт“* като последното издихание на мафията. Народно земеделско знаме, 2013, бр. 6; *Но най-хубаво е, ако от цялата тази галимация се роди нещо полезно. Което никак не е за вяране, ако си*

Произвеждат се серии сложни съществителни с първа съставна част антропоним и втора съставна част *-мания, -фобия, -филия, -логия*: *макрономания* – от Е. Макрон, *трюдомания* – от П. Трюдо, *обамамания* – от Б. Обама, *орбаномания* – от В. Орбан, *путиномания, путинофобия, путинология* – от Вл. Путин, *клинтьнофилия* – от Б. Клинтън, *бойкология* – от Бойко Борисов.³⁰ По-рядко се срещат други типове композитуми: *путинославие* – от Вл. Путин, *бокоцентризм*.

Откриват се и силно експресивни каламбурни телескопични образувания като *оказионализмите*: *муунархия* – от Муун и *монархия*, *Костотия* – от Костов и *простотия*, *цацаратура* – от Цацаров и *прокуратура*, *гешевтура* от Гешев и *прокуратура*, *гешефтура* от Геше(в), *гешефт* и (прокуратура), *кошлуковизия* – от Кошлуков и *телевизия*.³¹ Друга телескопична дума, мотивирана от собствено име, е *обамаопазване* (от Обама и *здравеопазване*) – словообразователна калка от английското *Obamacare*.³²

2.3. Процесуални деантропонимни съществителни

Деантропонимните съществителни със суфикс *-изациј(а)*, разширен вариант *-(ов)изациј(а)*, означават придаване или придобиване на качества, особености, характерни за политиката на лицето, означено с мотивиращо-

припомним оздравителния ефект от най-шумните скандали за неправомерната употреба на СРС-та срещу високопоставени държавни чиновници, политици и магистрати: „Филчевгейт“, „Рашковгейт“ и т.н. Правен свят, 2009, бр. 10.

³⁰ *Рекордно ниската избирателна активност не позволява да се говори за „макрономания“.* Земя, 2017, бр. 110; *Пиер Трюдо бе много добър оратор, много популярен, бяхме обзети от „трюдомания“ по негово време.* Дума, 2015, бр. 243; *Бушуващата с пълна сила по света Обамамания пък продължава да създава доста работа на цял куп анализатори.* Банкеръ, 2009, бр. 19; *За какъв парламентаризъм говорим?! Изтъкан от дантелите на орбаноманията.* Дума, 2019, бр. 45. *От резултатите от президентските избори те избрах за себе си само съществуването на путиномания в Русия.* Русия днес, 2018, бр. 12; *Тази путинофобия в чужбина е достигнала такава степен, че в действителност е станало табу да се казва нещо добро за Русия.* Земя, 2016, бр. 65; *Гесен използва термина „путинология“, който журналистът определя като „съчиняване на коментари и аналитични статии за Путин и неговата мотивация“.* Земя, 2017, бр. 41; *В Прищина от години цари „клинтьнофилия“.* Дума, 2016, бр. 265.

³¹ *МУУНархията – начин на употреба.* Демокрация, 2001, бр. 137; *И аз не знам вече чия простотия е по-голяма – тяхната или нашата. Но и в двата случая е свещена Костотия.* Сега, 2001, бр. 23; *Събитията вече носят имена от сорта на: „Отровното трио“, „Без каскет“, „Край на диктатурата и гешевтурата“ и т.н.* Политически хоризонти, 2020, бр. 5; *Начело на Гешефтурата няма да застане добре платен деловодител.* Дума, 2019, бр. 142; *Но т. нар. „национална“ (!) кошлуковизия явно смята тези жизненоважни вековни постулати за овехтели и противоречащи на висшите и пределно мъгливи „европейски ценности“.* Словото днес, 2021, бр. 31.

³² *Въпреки неоспоримия успех обаче „Обамаопазването“ трябваше да изостави някои от първоначалните си революционни за САЩ идеи.* Тема, 2010, бр. 12.

то собствено име. Такива деривати се образуват активно както от домашни, така и от чужди антропоними, нај-често фамилии, по-рядко лични имена и прозвища: *жоржовизација*, *доганизација* – от А. Доган, *меркелизација* – от А. Меркел, *орбанизација* – от В. Орбан, *љопенизација* – от Ж.-М. Љо Пен, *макронизација* – от Е. Макрон, *трџмпизација* – от Д. Трџмп, *ердоганизација*.³³

Деантропонимни процесуални съществителни със суфикс *-не*, разширени варианти *-иране*, *-јаване*, се среќаат по-рядко и обикновено са со казационален карактер: *трџмпирание*, *трџмпјаване* – от Д. Трџмп, *путињасванe* – от Вл. Путин.³⁴ Тези образуванија не може да се разгледаат како девербативи, тџј како липсва соодветен глагол, од којто биха можли да бџдат мотивирани. Рядкост са и префиксално-суфиксалните процесуални образуванија од рода на казационалното съществително *офилчванe* (от Н. Филчев со сџкраќаване на мотивираќата основа).³⁵

2.4. Деантропонимни съществителни со конкретно-предметно значење

Субстантивите од този тип имаат по-ограничено място. Сред тях може да се отбележат образуванијата со разговорен карактер со суфикс *-к(а)* или *-овк(а)*, означавачи банкноти со изображение на определено лице, како *алековка* – от Алеко Константинов, както и някои други казационални образуванија со сџщия суфикс: *шулевка* (заплаќане по програмата „Од социални помощи кџм трудова заетост“, вввведена од Л. Шулева – министер на труда и социалната политика во правителството на Симеон Сакскобургготски), *мадурка* (машина за гласуване) – от фамилијата на венецуелскиот президент Н. Мадуро (за којото се смята, че е преизбиран со манипулиране

³³ *Јане Јанев се заќани да спре „доганизацијата во страната“*. Класа, 2009, бр. 533; *Во чешката столица антиисламските демонстранти бяха околу 1500 души со табели со надписи како „Не на имиграцијата – спрете Меркелизацијата“*. Дума, 2016, бр. 31; *Бџдечето ќе покаже „орбанизацијата“ на европејските дрџжави докџде ќе стигне*. Слово плус, 2019, бр. 8; *Обвиняват Никола Саркози, че спомага за љопенизацијата на класическата десница*. Култура, 2007, бр. 30; *Редица испански анализатори сџзират во Mas Madrid дори инструмент за „макронизација“ на испанската политика*. Понеделник, 2019, бр. 3–4; *Трџмпизацијата на САЩ крие многу световни опасности*. Стандарт, 2017, бр. 8547.

³⁴ *Шумџт околу хемическата газова атака позволи на Т. Мей да обедини все оџче несџвзелата се от „трџмпиранието“ и „Брекзит“-а Европа*. Дума, 2018, бр. 72; *„Трџмпјаването и путињасването са многу сериозни заболјаванија, којто завџриват со политическа смџрт“*. Видин, 2019, бр. 27.

³⁵ *Офилчването донјакџде е продџлжение и карактеризира сегашниот период*. 24 часа, 2002, бр. 193.

на машинния вот в страната).³⁶ Оказионален характер имат и композитивите *цецован* и *цецомобил* (автомобил, с който се извършва подслушване на политици и други лица по времето на външния министър Цветан Цветанов) – от хипокористиката *Цецо, гешомобил* (бронираният автомобил, в който пътува главният прокурор Иван Гешев при опита за атентат срещу него през пролетта на 2023 г.).³⁷

3. ДИСКУСИЯ

Проведеното изследване потвърждава по-ранното ни наблюдение за увеличаване на неогенния потенциал на антропонимната лексика в съвременния период от развитието на българския език (Благоева 2007). Активизират се словообразователните възможности на антропонимите, което води до възникването на множество нови деантропонимни съществителни, образувани чрез афиксация или афиксоидация, в по-редки случаи – чрез композиция или блендинг. При тяхното производство се използват модели и компоненти както от системното, така и от асистемното словообразуване, като във втория случай новообразуванията имат подчертано експресивен характер, често са носители на отрицателна оценъчност и по правило остават в сферата на оказионалността.

Появата и стабилизирането или отпадането от употреба на разглеждания тип новообразувания зависят преди всичко от екстралингвистични фактори. Разбираемо най-широк е кръгът от узуални или оказионални новообразувания около антропоними, които се свързват с разпознаваеми и знакови за съвременното общество личности – най-вече политици, висши магистрати, в по-редки случаи – спортисти, представители на попкултурата, писатели, културни дейци, но и фигури от престъпния свят и др. Част от разглежданите съществителни имат единични или редки срещания в наблюдаваните източници. Много от тях са с ограничена във времето употреба – актуални са само в периода, когато съответното лице, чието име е мотиватор на новообразуването, е активно действащо в политическата, обществената, спортната, артистичната или др. сфера у нас или в чужбина

³⁶ *Алековката* има най-голямата защита от всички хартиени пари, правени досега у нас. Стандарт, 2004, бр. 4305; Всичките 263 общини бяха включени в „*шулевките*“ (популярното и кратко име на дългото название на програмата). Дума, 2005, бр. 5; С машини гласуват в Индия, Бутан, Бразилия и Венецуела. Заради това им викат „*мадурки*“. Телеграф, 21.03.2023.

³⁷ Но душата на чиновника взе да се кълне, че нямало никакъв „*цецован*“ (или „*цецомобил*“), че тя стриктно изпълнявала обета си за прозрачност пред гражданското общество. Преса, 2013, бр. 112; *Гешомобилът* се доказва като истинска броня на българската държавност. Сега, 04.05.2023.

и означаваното от новообразуването явление е актуално за езиковото съзнание на съвременния българин. Така например в анализирания корпус не се регистрират употреби на съществителното *панайотка* след 2009 година и на *миленка* след 2007, т.е. след прекратяването на активната политическа дейност на лицето, чиято фамилия мотивира съответното съществително. Без подкрепата на контекста и без наличието на фонові знания днес значението и словообразователната мотивация на тези образувания са трудни за декодиране. Голяма част от разглеждания тип съществителни бързо се дезактуализират, други преминават към сферата на хронизмите и историзмите, като запечатват по специфичен начин някои характерни за определен период виждания и нагласи в обществото.

Деантропонимните новообразувания в много случаи са резултат от лингвокреативност и езикова игра (Бонджолова 2002; Цонева 2010). Немалко от тях са експресивно маркирани, като изразяват от ирония (срв. *меркелианец, саркозианец*) и пренебрежителност (срв. *костовичар, бокосцентризм, тръмпаджия*) до откровена инвективност (срв. *путиноид, путинолизец*). Тяхната употреба нерядко цели да се внуши негативно отношение към личности с определена позиция и роля в обществения живот и във връзка с това граничи с проявите на езикова манипулация и езикова агресия (Парзулова 2015, 2016; Бонджолова 2020).

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Поради динамиката в обществения живот деантропонимните новообразувания, по-голямата част от които се отнасят към обществено-политическата лексика, обикновено се оказват думи едnodневки. Въпреки това изследователският интерес към тези образувания е обосноваан, защото те са ярко отражение на актуалните в конкретен исторически момент нагласи и противопоставяния в обществото и поради това са източник на определена социокултурна информация.

ЛИТЕРАТУРА

- Аврамова, Цветанка 2003. *Словообразователни тенденции при съществителните имена в българския и чешкия език в края на XX век*. София: Херон прес.
- Аврамова, Цветанка 2011а. Нови думи, производни от имена на политици, в българския език. В: *Език, морал, отговорност. Сборник в чест на 70-годишнината на проф. дфн Василка Радева*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 127–132.
- Аврамова, Цветанка, 2011б. За един специфичен тип оказионални съществителни в българския език (на базата на текстове в Интернет). В: *Научни трудове*

- Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*, том 49, кн. 1, сб. А, Филология, 111–117.
- Аврамова, Цветанка 2012а. Нови деантропонимни съществителни в българския и чешкия. В: *Българската бохемистика днес*. София: Парадигма, 66–74.
- Аврамова, Цветанка 2012б. Собствените имена като ресурс за образуване на нови думи в съвременния български книжовен език. В: *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 21–32.
- Благодеева, Диана 2007. Деантропонимни съществителни в най-новата българската лексика. В: *Научни приноси в памет на професор Константин Попов*. Велико Търново: ИК „Знак’94“, 71–80.
- Благодеева, Диана 2012. Словообразователен потенциал на антропонимите в новата българска и чешка обществено-политическа лексика. В: *Време и история в славянските езици, литератури и култури. Том I. Езикознание*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 346–352.
- Бонджолова, Валентина 2002. Оказионализми от собствени имена. В: *Състояние и проблеми на българската ономастика*. Т. 6. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 228–235.
- Бонджолова, Валентина 2017. Оказионализмите като част от динамиката на лексикалната система. *Български език* 3, 19–29.
- Бонджолова, Валентина 2018. Активни процеси в оказионалното словотворчество. *Български език* 3, 34–47.
- Бонджолова, Валентина 2020. Оказионалните трансформации антропонимов как инвективна лексика. *Медиялингвистика* 7 (3), 357–367.
- Ванков, Любомир 1973. Към историята на суфикса -ист в българския език. В: *Годишник на Софийския университет, Факултет „Класически и нови филологии“*, т. 66, кн. 1, 21–40.
- Земская, Елена А. 1997. Активные тенденции словопроизводства. In: *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Русский язык*. Под ред. Е. Ширяева. Ополе: Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, 167–201.
- Лукова, Калина, Веселина Ватева 2019. Експресивни езикови средства в блогове на журналисти. В: *Годишник на Бургаския свободен университет*, т. XL, 31–65.
- Оташевић, Ђорђе 2020. Творба деантропонимних политичких неологизама (од презимена Вучић и Ђилас). *Новоречје* 2, 9–36.
- Парзулова, Марияна 2015. За езиковата игра в българските медии. В: *Лингвистиката: история, предизвикателства, перспективи. Сборник в чест на 80-годишнината на професор д-р Иван Кочев*. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 291–297.
- Парзулова Марияна 2016. За речевата агресия в медиите, изразена с лексикални средства. В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 370–377.

- Симеонова, Кристијана 2016. *Терминологичната номинација в съвременната българска политическа терминология*. София: Пропелер.
- Трифорова, Йорданка 2006. Собствените имена и интернационализацијата на лексиката в българскиот и чешкиот јазик след 1989 г. В: *Националниот јазик в условјата на чужди влијанија и глобализација*. София: СУБ, 213–232.
- Цонева, Лиљана 2010. Имената на българските политици како објект на јазикова игра. В: *Състояние и проблеми на българската ономастика*. Т. 11. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методиј“, 308–325.

Дијана Благоева

НОВЕ ДЕАНТРОПОНИМНЕ ИМЕНИЦЕ У БУГАРСКОМ МЕДИЈСКОМ ДИСКУРСУ

Резиме

У чланку се испитују структурне и семантичке карактеристики на новите деантропонимни имицици кои се користат у јазику на бугарските штампани медија од почетокот на 21. векот. Анализирани се нове форми поделени во четири главни групи: имицици за лица, апстрактни имицици, процесни имицици и имицици со конкретно-предметен семантик. Приликот на нивните творби активирају се творбени начини и модели како системски, тако и несистемски творби на зборови. У улогата на мотивациони основа влезат антропоними (најчешће презимена, у рефлексивни случајеви и лични имена, надимци, хипокористици, комбинации на лично име и презимено), поврзани со значајни личности на одреден период, главно од областа на политика, судство, поп култура, спорт, и некои други сфери на јавниот живот. Великиот дел на новите деантропонимни имицици се случајни, кои се јавуваат појединачно или ретко. Нивната употреба е обично временски ограничена. Мнози од нив брзо губат релевантност, други прелазат во царство на хронизам и историзам. У мнози случајеви, деантропонимните новотвореници се резултат на јазичка креативност и јазичка игра и истичат експресија. Нивната употреба често има за цел да се усађуваат негативни ставови кон поединци со одреден статус и улога во јавниот живот, а со тоа се манифестираат јазичка манипулација и јазичка агресија.

Клучни зборови: творба на зборови, неологизми, деантропонимни имицици, медијски дискурс, бугарски јазик.